

Vooraf:

Volg bij dit examen exact de instructies op. Doe dus geen dingen die niet gevraagd worden.

Mijn persoonlijke inflatiecijfer

Bij deze opgaven moet je gebruikmaken van het Excelwerkblad 'Mijn persoonlijke inflatiecijfer'.

Het CBS maakt gebruik van het Consumenten Prijs Indexcijfer (CPI) om de inflatie te meten. Daarbij gaat het CBS uit van het uitgavenpatroon van een **gemiddeld** gezin. Maar ja, wie is er nu gemiddeld? Boudewijn Overmaat met zijn gezin in ieder geval niet.

Het CBS heeft hier wat op gevonden. Het heeft een **persoonlijke inflatiecalculator** gemaakt. Deze geeft het inflatiecijfer weer voor iemands **persoonlijke** bestedingspatroon. Iedereen heeft dan ook een **persoonlijk** inflatiecijfer. Boudewijn gaat voor zijn gezin de persoonlijke inflatiecalculator gebruiken.

 Klik in het openingsscherm op 'Mijn persoonlijke inflatiecijfer'.

 Klik nogmaals op 'Mijn persoonlijke inflatiecijfer'. Je komt op het Excelwerkblad 'Nationaal en persoonlijk inflatiecijfer'.

- 1p **23** Je ziet in het lijndiagram het nationale inflatiecijfer in het **zwart**. **Rood** is het persoonlijke inflatiecijfer van een gezin. **Als je met het pijltje op een rood of zwart blokje gaat staan, komen de maandcijfers tevoorschijn.** Zo kun je zien dat in april 2008 het inflatiecijfer 2% was.
- Wat betekent dit cijfer?
- Neem de getallen 1 tot en met 4 over op je antwoordblad en vul de juiste woorden in.

Dit betekent dat de(1).....(lonen, prijzen) in april 2008 met 2% zijn(2)..... (gestegen, gedaald) ten opzichte van de maand(3)..... (maart, april)(4)..... .(2007, 2008)

- 1p **24** Boudewijn bekijkt de tabel 'bestedingspatroon van gezinnen'. In deze tabel staan de bedragen per uitgavensoort per maand vermeld. Boudewijn ziet dat de uitgaven voor kleding en schoeisel voor zijn gezin veel hoger zijn dan gemiddeld. "Ik denk dat wij wel €750 per maand aan kleding en schoeisel uitgeven", zegt Boudewijn.
- *Verander het bedrag voor kleding en schoeisel in € 750 en druk op enter. In de grafiek wordt nu het persoonlijke inflatiecijfer van het gezin van Boudewijn weergegeven.*
- In welke maand(en) in 2008 was het persoonlijke inflatiecijfer van het gezin van Boudewijn hoger dan het nationale inflatiecijfer?

- 1p **25** Boudewijn snapt er niets van. Hij zegt: “Het bedrag voor kleding en schoeisel is het enige dat ik veranderd heb. Bij ons is dat een hoger bedrag dan bij andere gezinnen.
Hoe kan mijn persoonlijke inflatiecijfer daardoor in een maand dan lager zijn dan dat nationale inflatiecijfer?”
- A** De prijzen van kleding en schoeisel zijn in die maand meer gestegen dan het nationale inflatiecijfer.
 - B** Boudewijns gezin geeft meer aan kleding en schoeisel uit dan een vergelijkbaar gezin. De prijzen voor kleding en schoeisel zijn die maand minder gestegen dan de prijzen van de andere goederen.
 - C** Er is in die maand door andere gezinnen meer kleding en schoeisel gekocht dan het nationale inflatiecijfer aangeeft.
 - D** Er is in die maand door andere gezinnen minder kleding en schoeisel gekocht dan het nationale inflatiecijfer aangeeft.

HERZIENE VERSIE

- 2p **26** Boudewijn gaat de tabel 'bestedingspatroon van gezinnen' aanvullen:
- *Druk eerst op de resetknop.*
 - *Vul de hieronder aangegeven bedragen in en druk op enter. In de grafiek wordt nu het nieuwe persoonlijke inflatiecijfer van het gezin van Boudewijn weergegeven.*
 - Zet 'kleding en schoeisel' weer op € 750.
 - Aan voedingsmiddelen en alcohol vrije dranken besteedde hij € 500 per maand.
 - Verder vult hij bij vervoer in: €15.Hij heeft geen auto. Alleen een fiets.
 - Boudewijn en zijn gezin zijn gek op computers. Daar besteden ze veel geld aan. In de afgelopen 5 jaar heeft hij € 5.520 aan computers besteed (huishoudelijke apparaten).
 - Aan andere huishoudelijke apparaten besteedde hij in 3 jaar € 4.670.Hij gebruikt voor deze categorie bovenstaande twee bedragen om het maandbedrag voor huishoudelijke apparaten van zijn gezin te berekenen. De rest van de bedragen laat hij zo.
- Bepaal het persoonlijke inflatiecijfer van het gezin van Boudewijn voor oktober 2008.
- Schrijf ook het maandbedrag voor de categorie huishoudelijke apparaten op je antwoordblad.
- *Minimaliseer (verklein) het Excelwerkblad. Bekijk het fragment uit het NOS-journaal: 'Inflatie'.*
- *Ga met behulp van de pijl rechtsboven naar het vorige scherm met het Excelwerkblad en de filmfragmenten. Bekijk de grafiek Nationaal en persoonlijk inflatiecijfer.*
- 2p **27** Ook in 2008 ligt het persoonlijke inflatiecijfer van Boudewijn bijna het hele jaar onder het nationale inflatiecijfer.
- Welke twee uitgavensoorten zijn er de oorzaak van dat het persoonlijke inflatiecijfer lager is dan het nationale inflatiecijfer?
- Geef bij elke uitgavensoort ook aan waarom juist deze uitgavensoort de oorzaak is van het lagere persoonlijke inflatiecijfer.
- *Sluit het Excelbestand af. Sla de wijzigingen niet op. Ga met behulp van de pijl rechtsboven naar het vorige scherm met de filmfragmenten. Bekijk het fragment uit het NOS-journaal: 'Inflatie'.*
- 1p **28** Boudewijn heeft dezelfde loonstijging als door de meneer van het CBS genoemd. Het persoonlijke inflatiecijfer voor Boudewijn is voor 2008 gemiddeld 1,9%.
- Met hoeveel procent is de koopkracht voor Boudewijn in 2008 gestegen of gedaald? Schrijf je berekening op.

- Ga met behulp van de pijl rechtsboven naar het vorige scherm met het Excelwerkblad en de filmfragmenten. Bekijk het fragment uit het NOS-journaal 'Inflatie' vanaf 1:30.
- 1p 29 Boudewijn kijkt tevreden naar het journaal over de inflatie. Voorlopig zit hij goed. Alleen zijn spaargeld baart hem zorgen. Hij krijgt 3% rente over zijn spaargeld. Zijn dochter die meekijkt naar het journaal begrijpt het niet. "Hoe kan spaargeld nu minder waard worden", vraagt ze. "Je krijgt toch rente?"
- Geef een voorbeeld waaruit blijkt dat het spaargeld van Boudewijn minder waard kan worden. Gebruik bij je voorbeeld de aanschaf van een duurzaam consumptiegoed, zoals een auto.

Betty krijgt hulp bij haar aangifte

 Klik in het openingsscherm op '**Betty krijgt hulp bij haar aangifte**. Het IB-aangifteprogramma opent nu automatisch. Aan het jaartal 2004 hoeft geen aandacht te schenken.

 Klik op de knop 'Open bestand', rechtsonder in het scherm. Kies voor 'een bestaande aangifte'. Kies voor de aangifte van Betty van der Pomp. Lees het overzicht nauwkeurig door en beantwoord de vragen.

Betty van der Pomp woont samen met haar zoontje Ruben in het centrum van Nijmegen. Een paar jaar geleden is ze gescheiden. Ze is in loondienst werkzaam in jongerencentrum Doornroosje. Daarnaast geeft ze als freelancer (dat wil zeggen niet in dienst van de school) aan leerlingen bijles op diverse scholen. Van haar voormalige echtgenoot ontvangt ze € 500 alimentatie per maand. De helft daarvan is voor haarzelf en de helft voor Ruben. Bovendien krijgt ze kinderbijslag. Aan de Radboud Universiteit in Nijmegen is ze een nieuwe studie begonnen: Internationale Economie. Over het afgelopen jaar heeft ze zelf haar aangifte Inkomstenbelasting gedaan.

- 1p 30 Hoeveel geld krijgt Betty terug?
- 1p 31 Waarom krijgt Betty uiteindelijk meer terug dan het aangifteprogramma vermeldt?
- A De belastingdienst heeft zich vergist.
B Ze heeft de aangifte op tijd ingeleverd.
C Ze heeft recht op de alleenstaande ouder toeslag.
D Ze krijgt ook nog rente over dat bedrag.
- 1p 32 Op de inkomsten van Betty uit overige werkzaamheden (het geven van bijlessen) wordt geen loonheffing ingehouden.
- Wat is voor dat onderdeel van haar inkomen de reden?

- 1p **33** Op de inkomsten van Betty uit overige werkzaamheden en de alimentatie wordt geen loonheffing ingehouden. In totaal heeft ze daarvoor een bedrag van € 11.000 aan inkomsten aangegeven.
Je zou daarom verwachten dat ze flink moet bijbetalen. Toch krijgt zij geld van de belastingdienst terug.
→ Wat is daarvan de oorzaak?
- 1p **34** Betty laat haar aangifte bekijken door een vriend die eigenaar is van een Belastingadviesbureau, het gerenommeerde kantoor A²B² uit Tiel. De vriend zegt dat ze een fout heeft gemaakt bij het invullen van het bedrag van de alimentatie.
→ Welke fout is dat? Leg je antwoord uit en gebruik voor je antwoord de helpfunctie.
- 1p **35** "Ik zal wel even opnieuw aangifte voor je doen", zegt haar vriend, "en meteen het goede bedrag invullen."
 Vervang in het aangifteprogramma het bedrag dat Betty heeft ingevuld door het juiste bedrag.
Als je het antwoord op vraag 35 niet weet, vul dan €2.000 in.
→ Schrijf op je antwoordblad het bedrag op dat je hebt ingevuld en vermeld ook het bedrag dat Betty nu terugkrijgt.
- 1p **36** Zoals uit de aangifte blijkt, is Betty aan een studie begonnen. Ze wil econoom van beroep worden. Deze studiekosten zijn voor een deel aftrekbaar. Kosten voor een studie uit liefde zijn daarentegen niet aftrekbaar.
→ Geef een argument waarom de overheid dit verschil in aftrekbaarheid tussen verschillende soorten studiekosten maakt.
- 2p **37** Heeft de aftrek van gelijke studiekosten voor mensen met een verschillend inkomen een nivellerende of een denivellerende werking? Verklaar je antwoord.

- 2p **38** Bij deze vraag moet je gebruik maken van onderstaande informatiebron. Betty heeft ook nog € 1.000 gestort op een zogenoemde lijfrente. Lijfrentes werken als volgt. De bedragen die Betty stort zijn aftrekbaar en verminderen dus haar belastbaar inkomen. Een levensverzekeringsmaatschappij belegt de gestorte bedragen. Na het bereiken van de leeftijd van 65 wordt het totaal belegde bedrag uitgekeerd in de vorm van een maandelijks bedrag tot aan het overlijden. Over deze uitkeringen moet belasting worden betaald.

→ Waarom kan zo'n lijfrente financieel gezien aantrekkelijk zijn voor iemand waarvan het inkomen in belastingschijf 2 valt?

Leg dit uit met behulp van een rekenvoorbeeld, waarbij iemand € 1.000 stort. Schrijf je berekening op.

Doe het zo: Als iemand voor zijn 65e € 1.000 **stort**, dan is het belastingvoordeel bijvoorbeeld €...(1)....

Als iemand na zijn 65e € 1.000 **ontvangt**, dan wordt er bijvoorbeeld €...(2)... belasting betaald.

Neem de cijfers 1) en 2) over op je antwoordblad en schrijf er de juiste getallen achter.

Informatiebron Schijventarief loonbelasting/premie volksverzekeringen

Belastingschijven	<i>tot 65 jaar</i>	<i>65 jaar en ouder</i>
1 t/m € 16.265	33,40%	15,5%
2 € 16.266 t/m € 29.543	40,35%	22,45%
3 € 29.544 t/m € 50.652	42%	42%
4 € 50.653 of meer	52%	52%

Het tarief in de derde en vierde schijf bestaat geheel uit loonbelasting.

 Sluit nu het belastingprogramma af. Kies voor 'Stoppen' in het openingsscherm.

Dit was de laatste vraag van het deel waarbij de computer wordt gebruikt.